

AKADEMICKÉ PSANÍ

Analýza právního případu II.

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D.

Katedra právní teorie PrF MU v Brně

Formy deduktivní analýzy

- Shrnutí případu / Případová studie/Komentář k judikatuře
 - Písemné analytické shrnutí případu
 - Vhodná struktura:
 - Identifikace věci/případu
 - hlavička (název případu – pojmenování stran / číslo rozhodnutí);
 - Citace rozhodnutí v ČR – příklad (Ústavní soud)
 - Ústavní soud ČR (speciální systém) – dvě alternativy:
 - Nález ÚS ze dne 12. prosince 2006, sp. zn. I. ÚS 90/06)
 - Paralelní citace (využívá kód nálezu či usnesení v databázi Ústavního soudu přístupné na internetu):
 - N 223/43 SbNU 497
 - Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu
 - Třetí cesta je využít citace nálezu ve Sbírce zákonů, to je možné jen u nálezů uvedených v ustanovení § 57 zákona o ÚS

Formy deduktivní analýzy

- Právní problém „o sobě“
 - Skutkový a právní problém, který v případě vyvstal a byl určitým způsobem řešen
- Skutkový děj (stav)
 - Skutkové okolnosti případu musejí být filtrovány – autor musí určit a vybrat, které okolnosti případu vyvolávají právní následky formující právní poselství případu (tzv. relevantní či signifikantní fakta)
 - Cílem je stanovit skutkový základ či skutkový stav věci
 - Kdo jsou strany sporu (jiné právní věci) + jaký je mezi nimi právní vztah – právní důvod sporu
 - Autor by měl zvládnout fakta případu – nejen kopírovat věty, které byly použity v rozhodnutí soudu x na druhé straně by autor měl být opatrný, aby se vyhnul dezinterpretaci faktů
 - Je možné zdůraznit fakta, která nebyla v rozhodnutí věci soudem vybrána jako relevantní, a poukázat na jejich vliv na řešení případu.

Formy deduktivní analýzy

- Procesní „pyramida“ – průběh řízení
 - Autor by měl vzít v potaz, která procesní fáze jsou nezbytné pro porozumění věci čtenářem
 - Některá procesní stadia nejsou významná z hlediska rozhodování merita věci a nejsou tak vhodná pro shrnutí případu či případovou studii
 - Např. případy zrušení rozhodnutí na základě řádného či mimořádného opravného prostředku z procesních důvodů

Formy deduktivní analýzy

- Analýza argumentace v soudním rozhodnutí
 - Jedna z největších výzev je odlišit ratio decidendi (rozhodovací důvod případu) od obiter dicta (viz níže IRAC) – to je hlavní úkol případové studie i shrnutí případu
 - Autor pozoruje případ zblízka: hermeneutická metoda – čtení mezi řádky
 - Hledání skutečných důvodů pro rozhodnutí, které jsou skryté (zamlčené) ale přesto důležité

Formy deduktivní analýzy

- Hodnocení autora
 - Je to autorův vlastní názor na řešení právního případu
 - Autor může hodnotit:
 - Logiku právní argumentace – je právní závěr dovoditelný ze skutkových a právních premis případu?
 - Plausibilitu argumentace – je autor přesvědčen o správnosti právního závěru?
 - Kontext související judikatury – je s ní právní názor v souladu, nebo není?
 - Užité právní standardy – jaké právní standardy (normy, principy, korektivy) byly aplikovány a které metody právní interpretace byly použity?
- Případová studie x shrnutí případu
 - Případová studie musí obsahovat vlastní názor autora, případové shrnutí ale nikoliv

Formy deduktivní analýzy

- Syntéza
 - Představuje most mezi deduktivní a induktivní metodou
 - Vztah mezi více případy týkajícími se stejného právního problému nebo přímo téže věci
 - Použitelné kupř. při změnách judikatury
 - Autor může:
 - Formulovat obecný princip, který vysvětluje všechna demonstrována rozhodnutí
 - Porovnat a zhodnotit nekonzistentní přístup soudů či téhož soudu – přehled + vývoj judikatury v určitém typu věcí (kupř. nájem bytu, invalidní důchody...)

Případové studie/shrnutí případu (aktuální formáty)

- Případová studie – Právní rozhledy /Soudní rozhledy– C. H. Beck:
 - Nadpis (vystihuje podstatu věci)
 - Dotčené předpisy
 - Právní věta (tzn. rozhodovací důvod – ratio decidendi případu)
 - K věci
 - Skutkový stav (fakta případu)
 - Shrnutí procesního vývoje
 - Z odůvodnění

Případové studie/shrnutí případu

Formát případové studie /shrnutí případu–
Jurisprudence – Wolters and Kluwer, s.r.o.:

- Hlavička:
 - Název soudu
 - Citace rozhodnutí – spisová značka, číslo jednací, odkaz na pramen – kde bylo rozhodnutí publikováno
- Datum rozhodnutí
- Závěr (může formulovat autor, nebo právní věta)
- Obsah
- Související judikatura
- Relevantní ustanovení

Otázky:

- Srovnejte tyto dva formáty případové studie:
 - Který formát byste upřednostnili pro svou případovou studii a proč?
 - Kde je podle Vašeho názoru lépe uvádět dotčené předpisy (právní rámec případu)?
 - Jaká je role ratio decidendi (rozhodovacího důvodu) právního případu a v čem je vyjádřeno ?
 - Jakou roli hraje tzv. související judikatura?

Formy deduktivní analýzy - IRAC

- Analýza IRAC – podrobně viz Calleros, Ch. R. Legal Method and Writing).
 - Sofistikovanější a více tvůrčí forma analýzy
 - Lze ji doporučit pro magisterské a doktorské práce, kde musí autoři prokázat nejen analytické, ale i syntetické schopnosti - vlastní závěry, příp. kritika (ta může chybět u shrnutí případu)

Formy deduktivní analýzy - IRAC

- „I“ znamená „ISSUE“ (Věc) – stručná a jasná konstatace skutkové a právní podstaty věci
 - Sumarizace rozhodných skutečností – výběr nutných a nejrelevantnějších informací k tomu, aby čtenář pochopil meritum věci
 - Tvorba dílčích tématických celků
 - Stručná charakteristika stran sporu nebo jiné právní věci,

Formy deduktivní analýzy - IRAC

- „R“ znamená RULE (pravidlo) – dikce právních pravidel, která byla aplikována
 - Analýza právních standardů (hierarchie pramenů práva)
 - Mezinárodní právo → ústavní právo (monismus, dualismus a další směry)
 - Zákoné (jednoduché) právo + právo EU
 - judikatura (národní, EU a mezinárodní – Soudní dvůr EU, Mezinárodní soudní dvůr v Haagu)
 - V hierarchii zdrojů (pramenů) práva se v současnosti preferuje často judikatura před zákonným právem

Formy deduktivní analýzy - IRAC

- „A“ znamená „aplikace“
 - Model právního sylogismu
 - Horní premisa - právní věta
 - ↕ *inference* ↕ hermeneutický kruh
 - Dolní premisa – skutková věta
 - Právní význam jednotlivých skutkových okolností v kontextu meritorního právního závěru může být autorem relativizován

Formy deduktivní analýzy - IRAC

„C“ znamená CONCLUSION (závěr) , k němuž aplikační orgán dospěl při řešení případu

- Rozhodovací důvod (ratio decidendi) je často vyjadřován tzv. právní větou případu
- Autor by měl zhodnotit aplikační potenciál rozhodnutí na principu stare decisis
- F. Bydlinski: *„aplikace předchozí judikatury může být dovozena pouze na základě řádné analýzy, nikoliv jak se ratio decidendi na první pohled zdá* (Bydlinski, F. Grundzüge der juristischen Methodenlehre, FOWI, Nummer 95, 2003, p. 82).
- v sofistikovanějších akademických textech musí následovat i vlastní hodnocení autora – to musí být odděleno jasně od názoru aplikačního orgánu